

ř. správně bylo rekursním soudem použito, byť i naň § 12 konk. ř. neodkazoval, poněvadž tento předpis obsahuje velící ustanovení, jak dlužno v tomto případě počítati 60denní lhůtu. To rekursní soud správně učinil, ale z toho vyplývá úplná bezdůvodnost stížnosti, které proto musil býti úspěch odepřen.

Čís. 3665.

Příkazem ku zřízení akreditivu v cizí měně zakládá se o sobě pouhý poměr komisionářský. Opatření cizí valuty ku krytí akreditivu spadá podle okolností případu pod ustanovení čl. 376 obch. zák. Tím, že banka provedla vyúčtování opatřené cizí valuty na účtě zákazníka (kupitele), nestala se cizí valuta ještě vlastnictvím zákaznickovým (kupitelským).

Čl. III. nařízení ze dne 8. října 1865, čís. 110 ř. zák. předpokládá, že dlužník jest vlastníkem věcí, o jichž prodej se jedná.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1924, Rv I 1511/23.)

Žalující banka byla požádána žalovanou firmou za zřízení neodvolatelného akreditivu do 20. listopadu 1920 ve výši 5,100.000 lei ve prospěch rumunské firmy, jež měla dodati žalované firmě zboží. Žalobkyně akreditiv zřídila a opatřila ku krytí akreditivu pro žalovanou potřebných 5,100.000 lei a zatížila žalovanou nejprve dle zprávy ze dne 21. října 1920 přibližnou protihodnotou 7,650.000 Kč, později pak dle nového účtu ze dne 23. října 1920 za kurs 147.75 Kč penízem 7,535.250 Kč s připočtením 1% odměny, 1/2% courtage a za kolek úhrnným penízem 7,546.553.38 Kč valutou k 22. říjnu 1920. Dne 20. listopadu 1920 oznámila žalovaná strana žalobkyni, že dodávající firma nedodržela podmínek ohledně dodávky zboží a že v důsledku toho zrušuje akreditiv. To vzala žalobkyně na vědomí a dotázala se dne 22. listopadu 1920 žalované strany, zda si přeje, by jí pověřená částka 5,100.000 lei zpět byla odpočítána. Žalovaná strana odpověděla, že zpětného odpočtu neuznává, že nedala rozkaz k zakoupení devis ku krytí a že proto žalobkyně má nésti risiko se zakoupením devis spojené i ztrátu z poklesu rumunské valuty v době od 20. října do 20. listopadu 1920. Žalobu o zaplacení 7,546.553 Kč 38 h proti vydání devisy na 5,100.000 lei o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Uvážili se, že žalobkyně ani v prvotní zprávě ani později třetí prodatele lei žalované firmě nejmenovala, naopak účtovala žalované společnosti lei vyšším kursem, než zač sama zásoby lei si opatřovala, dále, že v tableau má 5,100.000 lei zapsáno výslovně jakožto prodaných žalované firmě, a že dopisem ze dne 7. dubna 1921 žalované firmě ku zaplacení ceny lei s přísl. udělila 5denní dodatnou lhůtu k zaplacení s tím, že po marném uplynutí lhůty té by zakoupené lei byly exekučně na její účet odprodány a kursovní difference by byla žalobou vymáhána, jest patrné, že tím vším dala žalobkyně po rozumu čl. 376 odstavec první obch. zák. na jevo, že lei sama jakožto spolukontrahentka žalované společnosti prodala a jest k ní v poměru prodatele ke kupiteli. Proto soud první sto-

lice správně vyslovil, že žalobkyně dopisem ze dne 7. dubna 1920 vykonala jakožto prodatelka neodvolatelnou volbu dle čl. 354 obch. zák. Vzhledem na volbu tu první soud správně posoudil věc po stránce právní, zamítнув žalobu jakožto neodůvodněnou, ježto, dokud není proveden prodej lei dle volby žalobkyniny, není jisto, zda a jakou škodu utrpěla oproti ceně, za kterou, včítaje v ní i příslušenství její (odměnu, courtage a kolek) žalované prodala a co tedy může žádati.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací soud sdílí právní názor obou nižších stolic, že žalobkyně dopisem ze dne 7. dubna 1921 vykonala právo volby ve smyslu čl. 354 obch. zák. a že by se mohla na žalované domáhati jen náhrady rozdílu mezi nákupní cenou lei a výtěžkem z jich exekučního prodeje, že tedy žaloba, směřující ku zaplacení tržové ceny za zakoupenou devisu ke krytí akreditivu, zřízeného na příkaz žalované, jest neodůvodněna. V podrobnostech stačí poukázati ku správným, stavu věci a zákonu odpovídajícím důvodům napadeného rozsudku, k nimž vzhledem k vývodům dovolání dodati jest ještě toto: Nemůže býti pochybnosti, že, pokud jde o pouhé zřízení akreditivu, právní poměr mezi žalobkyní a žalovanou byl prostým poměrem komisionářským. Jinak tomu jest však co do opatření krytí akreditované hodnoty. Jak již odvolací soud dovodil, dala žalující banka celým svým postupem zřejmě na jevo, že prodala rumunské lei žalované společnosti jako samokontrahentka ve smyslu čl. 376 obch. zák. Jde tedy v tomto směru o poměr prodatele ke kupiteli a jest použití čl. 354 obch. zák. zásadně přípustno, pokud ovšem jsou splněny ostatní podmínky. Dovolatelka namítá, že rumunské lei, na jejichž dodání měla žalovaná dle smlouvy o zřízení akreditivu obligační nárok, staly se jejím vlastnictvím, jakmile žalující banka provedla jich vyúčtování na běžném účtu žalované, a že žalobkyně byla odtud pouhou jich schovatelkou, při čemž dispozice žalované obmezena byla jen zadržovacím právem žalující banky. Byly prý rumunské lei žalované odevzdány a nemohla žalobkyně vůbec právo volby dle čl. 354 obch. zák. vykonati. Tomuto právnímu názoru přisvědčiti nelze. Pouhým účetním provedením určité transakce nevzchází ještě věcné právo k hodnotám, jichž snad prodávající banka k realizaci, obchodu miní použití; povaha nároku věřitelova, jako nároku obligačního se tím nemění. Pak ale jest lhostejno, zda prodatel hodnot, jež má v době vyúčtování připraveny ke krytí akreditivu, skutečně k účelu tomu použije, čili nic. Nesplnil-li by tedy prodatel svého závazku ze smlouvy o zřízení akreditivu, nemohl by se smluvník domáhati žalobou vlastnickou vydání krycí hodnoty, nýbrž mohl by žalovati jen na splnění smlouvy, po případě na náhradu škody. Není proto třeba obírat se otázkou, z jakého důvodu žalobkyně po provedeném vyúčtování rumunské lei podržela, jmenovitě, zda byla pouhou schovatelkou a zda směla bez dalšího vykonati právo zadržovací. Dovolatelka miní dále, že v dopise ze dne 7. dubna 1921 nelze spatřovati výkon práva volby dle čl. 354 obch. zák. již vzhledem k nařízení čl. III. ministerstva spravedlnosti ze dne 8. října 1865, čís. 110 ř. z., dle něhož

ji příslušelo právo, lei prodati i bez dřívější pohrůžky a aniž by byla musila poskytnouti dodatečnou lhůtu k plnění. Nehledíc ani k tomu, že i čl. III. onoho nařízení předpokládá, že dlužník jest vlastníkem věcí, o jichž prodej se jedná, čemuž, jak výše doloženo, v tomto případě není, propůjčuje tento článek ústavům, v čl. I. uvedeným, jednak jen výhody při realizaci určitých zástav dle čl. 310 a 311 obch. zák., jednak možnost výkonu práva zadržovacího dle čl. 313 a 316 obch. zák. i proti nekupcům a co do pohledávek, jež nevzešly z obchodů. K zástavě rumunských lei v tomto případě nedošlo. Žalobkyně by tedy prodej lei mohla provést jen u výkonu svého práva dle čl. 354 obch. zák., k němuž také dopisem ze dne 7. dubna 1921 se rozhodla.

Čís. 3666.

Zákon o obchodních pomocnících ze dne 20. ledna 1910, čís. 16 ř. zák.

Samostatný správce továrního oddělení koná vyšší služby.

Není třeba, by desetiletá nepřetržitá služba ve smyslu Šu 2 nařízení ze dne 28. února 1919, čís. 108 sb. z. a n., byla po celou dobu vyšší službou, stačí, byla-li vyšší službou v čase výpovědi.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1924, Rv I 1666/23.)

Žalobce byl zaměstnán v továrně žalované společnosti v ten způsob, že vyzdvihoval v kanceláři závodní modely, podle nichž se pak v truhlárně pracovalo, že přiděloval jednotlivým dělníkům práci, dával jim potřebné vysvětlivky a pak také práce jejich prohlížel, jsa za ně zodpovědným, dával podnět k objednávkám dříví a vedl seznamy mezd. Dostav v půli listopadu 1922 výpověď ze služby ku dni 31. prosince 1922, domáhal se na žalované zaplacení služebních požitků za dobu od 1. ledna do 31. března 1923. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Nejvyšší soud nepokládá jedině uplatňovaný dovolací důvod nesprávného právního posouzení dle Šu 503 čís. 4 c. ř. s. za opodstatněný a připojuje se k právnímu názoru nižších soudů ohledně obou ještě sporných otázek, zda podléhá služební poměr žalobcův zákonu o obchodních pomocnících a zda vztahuje se na něj § 2. vládního nařízení z 28. února 1919, čís. 108 sb. z. a n., které dle nařízení ze dne 30. června 1922, čís. 180 sb. z. a n. v čas výpovědi (polovici listopadu) 1922 ještě bylo v platnosti. Že žalobce konal v závodě žalované firmy kromě prací čistě řemeslných také služby vyšší, plyne ze souhlasného skutkového zjištění obou nižších soudů, co vše bylo jeho povinností, při čemž nutno zvláště zdůrazniti, že rozděloval ve stolárně samostatně práci mezi dělníky tam zaměstnané, že na jejich práci dohlížel, výrobky jejich kontroloval, a že měl za výsledek jejich činnosti a modely, zhotovené ve sto-